

Vödems tel se tidabuk fa ‚Arie de Jong‘: „Leerboek der Wereldtaal“
(1932), kels pamänotons su pad: 20.

38.

SEVÄDAN VÖNÄDIK.

Kiovamik äbinos, e kiofagik.

Äbinos poszedel filamahitik fridela in zif Nedänik semik; äbinos so hitik e so filik, das spärs su nuf äcavons: bos, kelos nämätü spikamamod Nedänik äbinon hit gretikün, keli kanoy fomälön. Sol äsvie-ton nemmiseriko ini süts ed älokon nidülölo su pavastons sekü säg pipuinädöls.

39.

In ‚Leerboek‘ is sökon vödem Nedänapükik.

40.

In süts ut, kels äzugons äl sulüd, e kels kludo no älabons jadaflani, ädäspärikon jenöfo beigolanis. Lumans, kels äzispatom ko smalaplöms e vinabüns, ädekluinoms tü pülatimils valik flomis okas me lebavets linumik oksik.

Vöds anik:

cavön to yawn, gähnen, hiar;

lebavet apron, Schurz, avantal;

lokön nidülölo to glitter (brightly), flimmern, scintillar;

luman boor, ungebildeter Kerl, viro indocte;

pipuinädöl powdered, bepudert, pulverate;

säg drought, Trockenheit, siccitate;

smalaplöm kind of plum, Haferpflaume, sorta de pruna;

vinabün kind of pear, Weinbirne, sorta de pira.

KORÄKOTS TEFÜ GASED FEBULIK

Pad: 11, kedet: 7 donao:

Eseidof bovedis sui tab ... → Eseiṭof bovedis sui tab ...

Pad: 12, Vödalised dis tiäd: Rageig, stonasfer:

vödöt → vödēd.

Pad: 14, Vöds nulik (1), kedet: 8 donao:

kadäm Volapüka esludob ... → kadäm Volapüka esludon ...

Redak danon reidanis küpälik.

YELOD TELDEGMÄLID

NÜM: 03

MÄZUL 2016

Pads: 17 jü 24

O Volapükaflenes valöpo!

Suno celabims (ü celeps) dönu oflorons in Yapän (e votaseimo), e Yapänans dönu ofölons kösömi stimabik, sevabo ad zelön eli ‚sakura‘ [celaflor]. Kikodo celeps florons-li so jöniko? Säki at äbegespikom hiel ‚Motojirō Kajii‘ ün 1927. Reidolsös dö atos su pad: 21!

Ekö! yegeed votik: Ai binos jänälik ad lärnön nulikosi dö pük obas. Sis lunüp Volapükans ömik äsäkons okis: Kis binon-li natäl datifa in Volapük, ed ön jenets kinik geboy-li oni? Dido lemastan: ‚Arie de Jong‘ pu lafo äplänom atos: ‚Volapük labon bundani präpodas, patiko bi datif e kusatif pagebons in Volapük in jenets nemödik, sodas ...‘. Reidolsös mödikumosi dö präpods su pad: 18!

Nutimo menef, u dils atosa, jäfon me dadeid elas ‚orang utan‘ – kel sinifon: fotamen –, dat kanoyös feilidön rufoti demü leplanäns pro kots, kels neodoy ad prodön lipa-stafülis e jokoladaplatotis. Ettimo ye mens it äbinons fotamens bü balionyels tel. ‚Hermann Hesse‘, keli sevoy asä lautani bevü votiks bukas: ‚Der Steppenwolf‘ [= stäbalup], ‚Siddharta‘ u ‚Das Glasperlenspiel‘ [glätapärлатapled], älautom i konedis smalik, as sam eli ‚Der Waldmensch‘ [fotamen]. In gased at kanols reidön dili balid koneda at dö rumens e dö mod, ön kel dagetoy dasevi e vedoy livälik. Ettimo atos bo äbinon nog fikulikum ka nutimo.

Täläkt obsik benikonös mu pato dü florüp kömöl, büä sol ostralon tu vemo!

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
vipom

HPL. L. Pfs

KONSÄLS GRAMATIK

fa *Dr. Arie de Jong*, pekobüköls fa *Brian R. Bishop* ün setul 1979

DIL KIID

1.4.1954

SIÄMAMÄK VOLAPÜKIK

Begespikü säk olik tefü däsinot siämamäka Volapükik kanob penön ole, das Merop te pevälön, bi däsinot ona binon kleilik e balagikum ka däsinot lafadila lofüdik talaglöpa. Ab däsinot lafagöpa lofüdik kanon i pagebön as däsinot siämamäka, bisä gretot e binets votik siämamäka baiädons ko bepenam in noet: 3 gramata.

PRÄPODS (i)

Volapük labon bundani präpodas, patiko bi datif e kusatif pagebons in Volapük in jenets nemödik, sodas pö värbs neloveädik zesüdos suvo ad gebön präpodis, du in natapüks kanoy gebön in jenets semik deklinafomis pemäniotöl.

Ü

Tonat: ü binon semikna tonat boso kaladik in vöds timi teföls, leigodolös vödis: ün, ünü, bü, büä, laidüp, baldüp, ... Ab betikolös i, das tonat: ü i pagebon in vöds votasotik mödik!

„TO MAKE“

Nog vilob küpetön, das värb Linglänapükik: ‚to make‘ muton patradutön suvo dub vöd: vedükön, sevabo if no sinifon meki yegas. Värb: vedükön binon värb loveädik nemirik, labon kludo kusatifis tel. (L. § 249 gramata!) Liedo värb: „vedükön” no komädon in vödabuk.

PRÄPODS (ii)

Ma sev obik, in Linglänapük geboy pö värbs neloveädik i präpodis e no deklinafomis patik. Set obik pemäniotöl tefon sevabo jenöfoti, das in püks semik (Deutänapük, Nedänapük, latin, ...) värbs neloveädik dabinons, kel regulons me datif, kusatif, ed igo me genetif. If in jenets at, värbs Volapükik no binons loveädiks, mutoy gebön präpodi.

(genitif)	<i>Er schämte sich seines Vaters</i>	= äjenom <u>dö</u> fat okik.
(datif)	<i>Einem gleichen</i>	= sümön <u>ad</u> ek.
(kusatif)	<i>Via illa Romam ducit</i>	= veg et zugon <u>lū</u> ‚Roma‘.

Lü tribüt et, keli el ‚mata dalam‘ bleinik äcifom, id ädutom yunan nemü ‚Kubu‘. Äbinom cif ä pladulan yunikanas e nekotenikanas. Dido nekotenikans ädabinons, sis el ‚mata dalam‘ ivedom bäldikum e reigiälikum. Jünü ilabom privilegi, das om: bleinan < päkäledom fa votans me nulüdot; id äkonsälidoy omi ed äkanitoy fotalidi omik. Pianiko ye äbüadom valasotikis kösömotis nulik ä böladikis, kelis, äsä äsagom, god fota ädasevädukön ome in drim. Yunikans e dotimans aniks ye älesagons, das bäldikan at äbinom cütan e das ästeifom te ad dagetön fruti lönik oka.

As din nulikün hiel ‚mata dalam‘ inüdugom zäli nulamuna, dü kel äseadom zänodü sirk ed äflapom plöjalatrumi. Fotamens votik ye ämutons danüdön ä kanitön lidi: ‚golo elah‘ ninü sirk, jüä äbinons lefeniks ed ädonikons sui kiens. Täno alan ämutom düsteigön lili nedetik oka medü spin, e vomis yunik ämutoy dugön lü kultan, ed ädusteigom lili jialana medü spin.

Hiel ‚Kubu‘ sa bäldotakompenans anik isädütöns okis kösö-mote at, ed ästeifoms ad slüdön i jipulis ad tadun. Semanaedo ämögö-la pro oms ad binön vikodiks ed ad nosükön nämädi kultana. Ibä bäldikan dönu äjenükom zäli nulamuna ed ädusteigom lili nedetik pö jiyunans. Jiyunan bal nämik ye älerorof vemo ed ätakomipof, e dubo äjenos, das bleinan ästeigom ini log ofa medü spin, e log ävagikon. Nu jipul ärorof so däsperiko, das valans ärönons usio, e ven älogons utosi, kel ijenon, äseilons bluviko ä refudo. Ven täno hiyunans levikodiko ävügoloms atosi, e ven hiel ‚Kubu‘ äkünöm ad gleipön kultani len jot, tän bäldikan älöstanom fo trum oka ed äsagom me vög kravölo lukofik lemalediti so lenaudodiki, das valans lejekölo ägefugons e hiyunan it mu vemo älejekom. Kultan bäldik äsagom vödis, kelas sinif voik nek äkanon suemön, kelas mod e ton ye sovadiko e ledredodiko äsümöns ad vöds saludik e dredüköls kultiplägas. Ed ämaleditom logis hiyunana, ed älücödetom onis vulture ad lufid, ed ämaleditom ninämis oma, dö kels äbüosagom, das seimna ökukons dub solam su lardafel. Täno kultan, kel ebo anu änämädom plu ka föro, äbüedom kömön jiyunani et dönu lü ok, ed ästeigom spini id ini log votik ofa, e valans älogons atosi me lejek, e nek äriskon ad natemön.

FOTAMEN – DIL BALID

fa ‚Hermann Hesse‘, 1914, tradutod fa ‚Hermann Philipps‘

Primü timäds ut, büä nog menef yunik istäänikon love taled lölik, fotamens ädabinons. Älifons nabiko e plafiko in lulit rufotas vütropik, ai ta röletans oksik: leps < komipölo. Dun e bin onas päreigons fa god balik e lon balik: fot. Fot äbinon lom, jelöp, klädöm, näst e sepül, e no äfägoy ad tikodön lifi plödü fot. Ävitoy ad föfiodranön jü siems fota, ed utan, kel äreafon usio dub fätots patik pö yag u fug, äkonon dremölo e dredäliko dö vag vietik plödo, kö loegoy lenidön nedabini dredabik in solaglut deidöl. Fotaman bäldik älifom, kel, bü degyels mödik, pipöjutölo fa nims sovadik, ifugom mo love siem fota, e sunädo ibleinikom. Nu äbinom sot kultana ä saludana, e pänemom: ‚mata dalam‘ (kela log ninon); ipoedom fotalidi saludik, kel päkaniton dü mistoms vemik, e fotamens äküpälons ad om. Äbinos glor e klänöf oma, das ilogom soli me logs okik, nes dubo deadön.

Fotamens äbinons smaliks, bruniks e vemo heragiks, ägolons föfioblegölo, ed älabons logis natädanimik plafik. Äkanons golön äsä mens äd äsä leps, ed äskilons leigoäsä löpo in tuigem fota äsä su glun. Nog äsevons ni domis ni ludomis, bo ye vafis e stömis ömsotikis, i deki. Äfägons ad jafädön me düfaboads caris, sagitis, spedis e kömipa-leklöbis, e me nijal särviga-tanodis, kelis äbelägons me bäls pesägüköl u nögs. Id älenlabons zü särvig ud in hers jerotis onik: sagliedatut, tigridakral, psitakaplüm, flumedakoan. Zänodo da fot nenfinik leflumed vemik äflumon, ab te ün neit dagik fotamens äriskons ad nilikön lü jol ona, e mödans neföro ilogons oni. Semikna kuradans neito äsükripädons plafiko e lüki-ko se fot. Täno äloegons banön leefadis in lulit fibik. Älogetons da löpafinots lovelagöl bimas, e jekölo äloegons lagön stelis nidülöl in tuigem mangrovas. Neföro älogons soli, ed älecedons as riskäd vemik igo ad logön loka-magodi ona ün hitüp.

Posbinükäbs fotamenas
nog dabinsons su
Sumatreän e Borneän.
‚orang‘ = men
‚utan‘ = fot

6.5.1954

ÜFO

Säköl obe sinifi vöda: üfo. Benö! Openob seti in kel vöd at komädon; if nu tradutol oni ini Linglänapük, niludob, das onolol kleiliko sinifi ona. „Bi nu äsevol, das no ädalol dunön atosi, kikodo üfo edunol-li osi?”

1.9.1954

POYÜMOTS

In Volapük no kanoy gebön u no gebön poyümots vilädiko! In Volapük poyümot gevon vöde tefik sinifi pluuneplu votiki.

‚TERRITORIAL‘, ‚RESERVE‘

Tefü vöds: ‚territorial‘ e ‚reserve‘ cedob, das kanol gebön in Volapük vödis: reigänik u lomänik e resärfik, klu: milit regänik u milit lomänik e milit resärfik. Betikolös, das vöds: reigänik e lomänik no binons leigätods!

1.10.1954

UTOS, KELOS / UT, KEL

Utos, kelos < tefon bosu neudik, ed el „ut, kel” yegi.

FOMAM VÖDAS

Esaitol se bukil fa ‚R. Berger‘ vödis: ‚*que -ing qui est un pur volapükisme*‘. E nu begol obe ad plänön vödis at. Si! näiset at binon vemo drolik. Poyümot *-ing* no dabinson in Volapük. Volapük gebon pro malam ninädiana eli ‚iär‘ (I. § 182 Gramata!), klu söl ‚Berger‘ elobülomöv igo poyümoti et, if enolomöv oni. Ab kredob, das suemob ga vemo gudiko, sekü kod kinik egebom vödi: ‚volapükisme‘. Vöds Volapükik, ed i foyümots e poyümots, pevälons gretadilo vilädiko. Das pö fomam vödas Volapükik vöds pevälons se natapüks ejenos te ad no töbön u tufledön tu mödiko memäli. Dub fomam vilädik vödas, Volapük egeton kaladi mekavik. Atosi no kanoy noön. Glömoy ye, das Volapük labon kaladi veriko lönik, e das kanoy notodön in pük at vali mödo kuratikumo ka in pük votik ömik. Ab ad notedön nu naudodo kaladi mekavik at in mekavapük, kel no binon mekavapük, keli oy it no slopoy, nemoy vödi u yümoti mekavapüka no fa oy paslopöla Volapükimi.

20.11.1954

FÖLÖN

Sinif ela fölon binon: dunön utosi, kelosi epromoy, dunön utosi, kelos pebudon, ... Kludo: if promoy bosu, tän mutoy fölon oni. Mutoy fölon bligis okik, ... Niludob, das emekol pöli, bi etuvol in vödabuk: ‚nachkommen‘ = fölon. Ab el ‚nachkommen‘ ko sinif ela ‚halten‘, ‚befolgen‘ sinifon: fölon.

KIO-, VIO-

Penol obe, das etuvol difis in vödems bofik koneda: Sevädan vönädik. Si! gidetol, difs anik dabinons jenöfiko. Namapenädi elautob latikumo ka lautotis, kelis elasumob ini el ‚Leerboek‘. In tiäd kapita balid koneda dif binon jenöfiko gretik. Votükams votik binons gretadilo menods stülik. Tefü tiäd memob nog vemo gudiko, das pö tradut vödä Nedänapükik: ‚*Hoe warm het was, en hoe ver*‘ ävätälob: Kis sinif voik notodota at binon-li? Mutob-li tradutön oni as vokäd ud as rezipatef? Pos ked delas vamik, kanoy vokädön soaro pos belif dönuik dela vamik: kiö vamik äbinos dönu adelo! ed ek kanonöv täno penön flene okik viö vamik ebinos ün del et. Benö! ün tim, kü älautob eli ‚Leerboek‘, ävälöb sinifi vokädik, ab latikumo äcedob atosi pökiki e das sinif notodota at äbinon: kapit, in kel pakonos, viovamik (u: vio mu vamik) äbinos, in notodot kelik vöds: kapit in kel pakonos < pemoädons. [*Küpet redakana: Logolsöd konedis tel et su pad: 24 gaseda!*]

31.3.1955

PRON VOLAPÜKA

Tefü pron Volapüka konsälob ole ad reidön kuratiko padi: 5 gramata, patiko bagafi: 9. Dinädü vöds, su kels epladol kazetamalis, vilob sagön ole, das lekazet binon ai su finasilab. Atos binon saidiko kleilik. Klu omalob te näikazetis:

däbinons, Völapüka, èmekob, penàmamäk, däbinon
(in vöd: „binòb-li” kazet binon lekazet)

Logol, das egebob kazetamali vetik. Edunob desino atosi, bi mal at no givon vokate proni votik. Logolös § 11 gramata!

PRESENATIM

Tefü geb presenatima finik e presenatim nefinik, kanob sagön, das geb timafomas at sümon ad ut timafomas in püks Fransänik, Spanyänik, ...

Pofövon.

DIS CELABIMS (DIL VÖDEMA)

*Pelautöl fa hiel ‚Motojirö Kajii‘ ün 1927, tiäd rigik: „Sakura no ki no shita niwa“
ed ini Volapük petradutöl fa ‚Danny Zhang‘*

Dabinons funs pesepülöl dis celabims!

Mutoy zepön atosi! Voto, lio mögosöv-li, das celabims florons so sublimiko? Bi no äkredob glori somik, enu äsenob neplidi. Anu ye suemob atosi. Mutoy zepön, das funs pesepülöl binons dis celabims.

Alneito ven golob domio, kikodo ai tikob-li dö jeifaneif smalik e japik, keli epladob ini kvisinöp, äsva vo anu fägob-la ad logön oni? Büiko esagol obe, das no sevol kodi. E jenöfo ob it no sevol oni. Fümo ye binon ebo ot, äs ut funas pesepülöl dis celabims.

Kösömiko, ven florabim alseimik rivon gloratimi okik, ai lutem klänik binon zi on. Binos sublim nekredovik ye voik, äsä tak lölöfik parivöl fa tupit vifiko tulöl, ud äsä tikaspäk süperik pajafädöl fa musigaplösen sublimik, kel davedükon magäli vemik.

Ye, edelo, ädelo, utos, kel eglumükon obi, ga ebinon sublim et. Cedü ob, sublim somik no pakonfidon. Taädo ävedob neplidik, glumaladälik, soalik. Ab fino esuemob osi.

Steifülölöd ad fomälön, das dis celabims lölöfiko floröls funs pasepülons. Täno fägol-la ad suemön utosi, kel böladon obi.

Funs jevodas, katas e dogas ud igo menas ai puridikons. Meits pubons, mismelos vemo. Laidiko seflumon flumot kristadasümik. Vuls celabima, äs sepiad zibidesirik, zigleipons oni e stäänükons vulaheris, kels äs fadilils katiniada nüsugons flumoti funas.

Kis äjafon-li florabledis somik? Kis äjafon-li stamenis somik? Jinos, das fägob ad logön flumoti kristadasümik fa vulahers panüsügöli; sökons stiliko odis; in veins nesevediko löpikons äsva in drim.

Kikodo binol-li glümik? Binos fomälod lejönik, vo-li? Nu fino takedob e kanob logön stedöfo celafloris, bi emogolob de süfül, kel eböladon obi edelo ed ädelo. Elibikob de klänöf dränälöl. ■